

Ái yêu nhi đồng bằng Bác Hồ Chí Minh

NGUYỄN TUẤN ANH*

Sinh thời, Bác Hồ kính yêu của chúng ta luôn dành sự quan tâm đặc biệt, không chỉ về vật chất mà cả tinh thần cho các cháu thiếu niên và nhi đồng yêu quý. Hằng năm, vào dịp Quốc tế Thiếu nhi, Bác thường đi thăm hoặc gửi quà cho thiếu nhi. Bác còn gửi thư khen hoặc làm thơ tặng thiếu nhi với tất cả tấm lòng triu mến và tình thương bao la, nồng ấm..

Là vị lãnh tụ muôn vàn kính yêu của dân tộc Việt Nam, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm, chăm lo đến đời sống vật chất, tinh thần của mọi tầng lớp nhân dân. Trong đó, Bác dành tình thương yêu đặc biệt đối với các cháu thiếu niên, nhi đồng. Tình cảm thiêng liêng đó không chỉ được thể hiện sâu sắc khi Người còn sống, mà thấm nhuần sâu rộng trong nhân dân khi Bác đã đi xa "Cuối cùng, tôi để lại muôn vàn tình thương yêu cho các cháu thiếu niên, nhi đồng" (Di chúc).

Vào những ngày kỷ niệm Quốc tế Thiếu nhi, ngày khai trường, Tết Trung thu hay mỗi khi các cháu làm được việc tốt, đạt thành tích xuất sắc, Bác Hồ thường đến thăm hỏi, động viên hoặc gửi thư, tặng quà.

Trong thư đầu tiên Bác Hồ gửi thiếu niên, học sinh nước Việt Nam Độc lập tháng 9/1945, mở đầu bức thư, với tình cảm hết sức thân ái, gần gũi, tâm tình, Bác đã hòa chung niềm vui với học sinh cả nước nhân ngày khai giảng năm học mới, Người viết: "Ngày hôm nay là ngày khai trường đầu tiên ở nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Tôi đã tưởng tượng thấy trước mắt cái cảnh nhộn nhịp tung bùng của ngày tựu trường ở khắp các nơi. Các em hết thấy đều vui vẻ vì sau mấy tháng giời nghỉ học, sau bao nhiêu cuộc chuyển biến khác thường, các em lại được gặp thầy gặp bạn. Nhưng sung sướng hơn nữa, từ giờ phút này giờ đi các em bắt đầu được nhận một nền giáo dục hoàn toàn Việt Nam".

Cách mạng Tháng Tám năm 1945 thành công đã đổi đời cho dân tộc ta, từ kiếp nô lệ lầm than đứng lên làm chủ nước nhà, mở ra tương lai tươi sáng cho thế hệ trẻ. Người khẳng định: "Trước đây cha anh các em, và mới

năm ngoài cả các em nữa, đã phải chịu nhận một nền học vấn nô lệ, nghĩa là nó chỉ đào tạo nên những kẻ làm tay sai, làm tôi tớ cho một bọn thực dân người Pháp. Ngày nay các em được cái may mắn hơn cha anh là được hấp thụ một nền giáo dục của một nước độc lập, một nền giáo dục nó sẽ đào tạo các em nên những người công dân hữu ích cho nước Việt Nam, một nền giáo dục làm phát triển hoàn toàn những năng lực sẵn có của các em". Trọng tâm của bức thư, Bác Hồ căn dặn học sinh cả nước với tình cảm của một người anh lớn: "Các em hãy nghe lời tôi, lời của một người anh lớn lúc nào cũng ân cần mong mỏi cho các em được giỏi giang. Trong năm học tới đây, các em hãy cố gắng, siêng năng học tập, ngoan ngoãn, nghe thầy, yêu bạn. Sau 80 năm giời nô lệ làm cho nước nhà bị yếu hèn, ngày nay chúng ta cần phải xây dựng lại cơ đồ mà tổ tiên đã để lại cho chúng ta, làm sao cho chúng ta theo kịp các nước khác trên hoàn cầu. Trong công cuộc kiến thiết đó, nước nhà trông mong chờ đợi ở các em rất nhiều. Non sông Việt Nam có trở nên tươi đẹp hay không, dân tộc Việt Nam có bước tới đài vinh quang để sánh vai với các cường quốc năm châu được hay không, chính là nhờ một phần lớn ở công học tập của các em.

Đối riêng với các em lớn, tôi khuyên thêm một điều này: chúng ta đã đánh đuổi bọn thực dân, chúng ta đã giành được độc lập. Nhưng giặc Pháp còn lăm le quay lại. Chúng ý vào kẻ khác mạnh hơn mà gây sự với ta. Tất nhiên chúng sẽ bị bại, vì tất cả quốc dân ta đoàn kết chặt chẽ và một lòng chiến đấu cho giang sơn Tổ quốc. Phải sẵn sàng mà chống quân giặc cướp nước, đấy là bổn phận của mỗi công dân. Các em lớn chưa hẳn đến tuổi phải gánh công việc nặng nhọc ấy, nhưng các em cũng nên, ngoài giờ học ở trường, tham gia vào các Hội cứu quốc để tập luyện thêm cho quen với đời sống chiến sĩ và để giúp đỡ một vài việc nhẹ nhàng trong cuộc phòng thủ đất nước".

Bài viết, cũng là bức thư cuối cùng Bác viết nhân Ngày Quốc tế Thiếu nhi 1/6/1969 đăng trên báo Nhân nân có nhan đề: "Nâng cao trách nhiệm chăm sóc và giáo dục thiếu niên nhi đồng", Người khen ngợi những thành tích xuất sắc mà thiếu nhi cả nước đã đạt được. Người căn dặn toàn Đảng, toàn dân, mọi người, mọi

* Nguyên Trưởng Ban Tuyên giáo, Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam.

Bác Hồ với các thiếu nhi dũng cảm miền Nam.

ẢNH: TƯ LIỆU

ngành phải làm tốt hơn nữa việc giáo dục thiếu niên nhi đồng; đó là những người chủ tương lai của nước nhà. Và "lời dặn trước lúc đi xa" - Người đi chúc lại: "Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết... Cuối cùng tôi để lại muôn vàn tình thương yêu cho toàn dân, toàn Đảng... cho các cháu thanh niên và nhi đồng".

Lúc sinh thời, hầu như năm nào Người cũng viết thư, làm thơ, gặp gỡ tặng quà cho các cháu thiếu niên, nhi đồng nhân Ngày Quốc tế Thiếu nhi (1/6), Tết Trung thu (15/8 âm lịch), khai giảng hay đi thăm các địa phương, các trường học. Trong ký ức tuổi thơ của nhiều thế hệ thiếu nhi Việt Nam, tình cảm yêu thương của Bác Hồ với những bài thơ, lá thư, những lời chỉ bảo ân cần, lời khuyên, lời dặn dò của Người đã trở thành một tình cảm thiêng liêng gắn bó suốt cuộc đời. Năm 1950, ngày 25/8, trong thư gửi Hội nghị cán bộ phụ trách thiếu nhi, Người căn dặn: "Giáo dục thiếu nhi là một khoa học, cần dạy cho các cháu biết yêu Tổ quốc, thương đồng bào, chuộng lao động, giữ kỷ luật, biết vệ sinh, học văn hoá, nhưng đồng thời phải giữ toàn vẹn cái tính vui vẻ, hoạt bát, tự nhiên, tự động trẻ trung của các cháu. Cán bộ phụ trách

thiếu nhi cần phải liên lạc mật thiết với gia đình và nhà trường. Chính phủ, các đoàn thể và tất cả đồng bào có trách nhiệm giúp sức vào việc giáo dục thiếu nhi. Cán bộ phụ trách phải cố gắng học tập, nghiên cứu trao đổi kinh nghiệm giáo dục thiếu nhi, nhất là phải làm kiểu mẫu trong mọi việc".

Ngày 19/2/1959, khi đến thăm hội nghị cán bộ phụ trách thiếu nhi ở Hà Nội, Người nhấn mạnh: Trong khi giáo dục thiếu niên phải giữ được tính chất tự nhiên, vui vẻ, hoạt bát của trẻ em, không được làm cho các cháu thành các "ông già bé". Năm 1948, trong hoàn cảnh cuộc kháng chiến đang ở giai đoạn cực kỳ khó khăn gian khổ, Người vẫn không quên:

Các cháu nghe Bác dặn dò:

Phải biết yêu nước, phải lo học hành

Siêng làm việc, siêng tập tành

Phải giữ kỷ luật là thành cháu ngoan

Bác yêu các cháu vô vàn

Bác gửi các cháu muôn ngàn cái hôn.

Bác Hồ với các cháu thiếu nhi.

ẢNH: TƯ LIỆU

Đúng ngày Quốc tế Thiếu nhi 1/6/1953, Người viết bài "Nhi đồng kháng chiến" đăng trên báo Nhân dân. Bằng 26 câu thơ, Người biểu dương thành tích kháng chiến của em Hoàn Hữu Thư ở xã Tân Mỹ (huyện Yên Dũng, tỉnh Bắc Giang) tuổi trẻ lập công to, làm chết và bị thương 71 tên giặc, phá 48 khẩu súng và các trang bị quân sự khác của giặc. Ở một bài viết khác đề ngày 6/8/1953, Người kết luận: "Nước ta có nhiều nhi đồng anh dũng như vậy, một dân tộc có con cháu như vậy thì kháng chiến nhất định thành công".

Đúng sinh nhật cuối cùng trước khi Người đi xa, Người gửi thư khen các cháu thiếu niên Hợp tác xã măng non thôn Phú Mãn, xã Hàm Sơn (Yên Phong, Hà Bắc) đã có nhiều cố gắng trong việc chăm sóc trâu bò béo khoẻ. Thư có đoạn viết: "Các cháu tuy tuổi còn nhỏ, cũng có thể làm

những việc ích nước lợi dân. Các cháu là những người chủ tương lai của nước nhà".

Tối 31/5/1969, nhân dịp ngày Quốc tế Thiếu nhi, tại Phủ Chủ tịch, Người gặp gỡ các cháu thiếu niên nhi đồng. Đây cũng là lần cuối cùng thiếu nhi Việt Nam được quây quần quanh Bác múa hát reo ca:

Ai yêu nhi đồng bằng Bác Hồ Chí Minh.

Ai yêu Bác Hồ Chí Minh hơn thiếu niên nhi đồng.

Có Bác Hồ đời em được ấm no.

Chúng em kính dâng ngàn đóa hoa lên Bác Hồ...

Lời ca ấy cứ vang mãi trong tâm hồn các em thiếu niên và nhi đồng, theo các em đi suốt cuộc đời. ❖